

# Učiteljski Tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, če ek posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 5112

## Izredno

### posvetovanje predsednikov

sreskih društev, upravnega in nadzornega odbora sekcije JUU za Dravsko banovino.

(Nadaljevanje poročila.)

#### Obrtno in trgovsko nad. šole.

Dodatno k tajniškemu poročilu je poročal tov. Viktor Grčar o delu odbora za obrtno in trgovske nadaljevalne šole. Omenja, da so službene novine pred kratkim priobčile nov zakon o obrti. Zakon je dober. Pri se stvari ni bil nevaževan predlog, ki ga je sprejela naša banovinska skupščina. V tem me potrjuje besedilo nekaterih členov, ki se do cela krije z besedilom v našem predlogu.

Uspeli nismo v členih, ki se tičejo učnega osebja. Uspeli pa smo glede organizacije šol. Vzdrževanje ne sloni več samo na občini, marveč tudi na poslodavcih, banovini in državi. Uspeli tudi nismo glede minimalnega števila vajencev, ki je potrebno za ustanovitve obrtno-nadaljevalne šole, ker smo predlagali število 30, zakon pa določa 50.

Novi zakon je važno dopolnilo zakona o narodnih šolah. Izučba obrti ni več samo obrtnikova zadeva, marveč je bistven del šolske izobrazbe. Kjer ni obrtno-nadaljevalne šole, morajo vajenci obiskovati višjo narodno šolo.

Ministrstvo za trgovino in industrijo izda na predlog bana in po zaslišanju trgovskih in obrtnih zbornic pravilnike in učne načrte. Ker se učiteljstvo pri tem ne upošteva, je naša naloga, da stopimo v stik s temi činitelji in jim razložimo svoje stališče.

Treba je sklicati anketo, ki naj sestavi spomenico in jo predloži na merodajna mesta. To se bo zgodilo takoj, čim dobimo potrebne statistične podatke.

Glede nadzorstva šol je osvojeno naše stališče. Strokovno učiteljstvo bo imelo v banovinskem šolskem odboru 3 zastopnike.

Sekcija, osek in njegovi člani bodo stari rili vse, da stvar ne bo zamujena.

Predsednik tov. Dimnik se poročevalcu zahvali za temeljito poročilo in vestno delo na tem področju. Sekcija ga naproša, naj napiše primeren članek o teh vprašanih v »Prosveti«, ker so ta vprašanja važna za vse ono učiteljstvo, ki poučuje na teh šolah.

#### Odobrena stališča k predsednikovemu in tajnikovemu poročilu.

1. Vsako sresko društvo naj sestavi točen seznam nečlanjenega učiteljstva v svojem okraju. Prepis naj pošlje tudi sekciji.

2. Tovariši, ki se poslužujejo za dosego boljšega učnega mesta ilegalne poti, se pozovejo pred društveno razsodišče. Društva so dolžna take slučaje raziskati in predložiti sekciji z dokazi podprte konkretne predloge.

3. Od članov, ki se vse leto ne udeležujejo društvenih zborovanj, naj zahteva društveni odbor opravičila. Ako tej zahtevi ne zadoste, naj se proti njim postopa po pravilih in poslovniku. Društva naj vodijo evidenco o vzrokih abstinenec.

4. Vsa mesta na deških osnovnih šolah po mestih naj se v bodoče prvenstveno odajo moškim posilcem.

5. Pri oddaji učnih mest v mestih s srednjo šolo naj se predvsem upoštevajo družinski očetje, ki imajo za srednjo šolo godne otroke.

6. Delitev sreskih društev naj se izvrši le v sprazumu z dotičnimi društvi.

7. Narodnim poslancom in senatorjem iz Dravske banovine naj se pošiljajo naši stanovski listi, da bodo točno informirani o naših težnjah in zahtevah.

8. Sekcija naj pošlje senatorjem in narodnim poslancom spomenico s predlogom, naj bi se prosvetni referat opredelil na gotove gg. poslance, s katerimi bi bila sekcija v stiku v svrhu sporazumnega sodelovanja pri prosvetnih in šolskih vprašanjih.

#### Odobrena stališča k blagajniškemu poročilu.

1. Društva, ki imajo rezervo, naj nakažejo blagajni sekcije primerno naplačilo za članarino, ki jo je poravnala sekcija na zahtevo I. O. centrali v Beogradu za vse svoje članstvo vnaprej.

2. Črtnje članov, ki ne izpolnjujejo svojih materialnih obvez, naj izvedejo sreska društva po lastni preudarnosti.

#### Debata k poročilu o tisku.

Tov. Hočevsar izjavlja, da primaša »Naš rod« skoraž izključno gradivo za višjo stopnjo osn. šole, dočim je nižji stopnji odmerjen preskromen količek. Tudi za otroke nižjih razredov bi moral primašati naš mladinski list več čtiva. Zlasti pa je nezadovoljen z ilustracijami. Slike so slabe, tako da otroci od njih nimajo nikakega estetičnega užitka. V podkrepitve svoje trditve je navedel primer, da je ugaljal polovico otrok v razredu najbolj smučar na reklami. Za vzgled navaja inozemske mladinske knjige in njihove ilustra-

cije in ugotavlja, da je naš otrok v svojem estetičnem presojanju tak, kot sta češki in nemški.

Na kritiko tov. Hočevsarja utemeljuje urednik Ribičič svoje stališče:

»Naš rod« ni zadeva ne urednika, ne odbora »Mladinske Matice«, ne sekcije, temveč je zadeva vsega učiteljstva. Vse učiteljstvo je dolžno sodelovati pri tem. Kdor ne more s prispevki, pa more s predlogi in kritiko. Zato pozdravlja kritiko in si želi, da bi pri našal »Učit. Tovariš« čimveč misli o »Našem rodu«. Kritika pa bodi utemeljena in ne pavšalna. Pavšalnih, splošnih kritik čuje sam dovolj.

List ni namenjen le enemu delu otrok, temveč vsem od 7. do 14. leta. Ako bi bil urejevan tako kakor Cicibanov rod, bi bil le za otroke do 3. razreda. Vsebina lista se ne more omejiti le na časovno obzorje. Otrok si mora s čitanjem razširiti obzorje in svoj besedni zaklad.

Sam tega ne bo zmož. Zaradi tega je napačno stališče nekaterih učiteljev, ki smatrajo, da so se storili dovolj, če so list razdelili med mladino in prepustili mladini, da si pomaga kot more.

Kjer učitelj(ica) list v šoli uporablja kot pomožno čtivo, najde v listu gotovo kaj primernega za stopnjo svojega razreda. Ti učitelj(ice) se ne pritožujejo tako zelo kot prvi.

Z ilustracijami je težko. Nimamo še dovolj števila slikarjev, ki bi se posvetili izključno mladinski literaturi. In se v doglednem času tudi ne bodo iz gmotnih ozirov.

Čas ne dopušta temeljite razprave, zato predlaga urednik ponovno, da se otvori v »Učit. Tovarišu« debata o »Našem rodu«, ki bo listu le koristila.

H koncu se oglasi tovariš Kokoš, ki izjavlja, da so na njegovi šoli ilustracije našega roda otrokom silno všeč in njemu tudi ter utemelji svoje stališče.

Sprejme se sklep: Vsi nedostatki naših mladinskih publikacij naj se javijo odboru Mladinske Matice, ki bo skušal odpraviti, kar je slabega. Kritike o »Našem rodu« in drugih mladinskih publikacijah naj se pošljejo uredništvu U. T. v objavo.

#### Predlogi sreskih društev.

Z ozirom na skopo odmerjeni čas je zbor sprejel predlog, da se vrši 5. točka dnevnega reda, t. j. razprava in sklepanje o razposlanih okrožnicah, istočasno s razpravo o predlogih sres. učit. društev, ki se v mnogih primerih naslanjajo na okrožnice.

O predlogih sres. učit. društev je poročal tov. Metod Kumelj. Zbor je pritrdil sledečim predlogom:

1. Pri ocenjevanju učiteljstva naj se vpošteva predvsem delo v šoli, šele potem naj prihaja v poštev izvenšolsko delo. Organizacija naj posreduje na merodajnih mestih, da se učiteljstvo ne bo sililo k izvenšolskemu delu, za katero ni usposobljeno.

2. Sekcija naj napravi na banksko upravo vlogo za dosego poenostavljenega šolsko upravnega poslovanja.

3. Predlog glede ustanovitve odbora za učitelje-esperantiste se odstopi v sklepanje banovinski skupščini.

4. Sekcija naj napravi vlogo na ministrstvo prosvete, da se obnovi določba glede stalnosti učiteljstva.

5. Vsi predlogi sres. učit. društev glede štednje pri organizaciji se odstopijo nadzornemu odboru.

6. Sekcija naj podvzame ponovno potrebne korake pri merodajnih oblastih, da bodo neporočene učiteljice pri nameščanju v enaki meri upoštevane kot poročene.

7. Predlog, da se oprosti upokojeno učiteljstvo prejemanja »Popotnika«, se odstopi skupščini.

8. Vprašanje reorganizacije »Popotnika« v smislu dopisa banske uprave se odstopi skupščini v preteš.

9. Predlogi glede vrnitve vplačnih prispevkov za stavbno zadrugo v Beogradu se odstopijo Gospodarskemu svetu.

10. Sekcija naj pokrene potrebne korake, da ostane na srednjih šolah nedeljen pouk. Predlogi sreskih učit. društev glede stanarine so rešeni z ukrepi sekcije, o čemer smo obvestili sreska učiteljska društva s posebnimi okrožnicami.

Radi odhoda društvenih predsednikov je postala seja izrednega zbora ob 17% neisklepana, zaradi česar jo je predsednik tov. Dimnik zaključil in se zahvalil za udeležbo.

V razpravo zato niso prišli predlogi sres. učit. društev o razmerju organizacije in njenega tiska do izvenorganizacijskih učiteljskih društev, ustanov i. dr.

## Bomo, ali ne bomo?

Tako konča tovariš A. Podjavoršek svoj članek v »Učit. Tov.« od 7. jan. 1932 glede zidanja Učiteljskega doma v Ljubljani. Pa so se oglasili uslužbenici poštarske stroke: »bomo«, namreč »Poštni dom«, saj čitamo v Poštnejem Glasniku nastopno:

»Loterija za zgradbo Poštne doma je izpadla nad vse pričakovanje dobro. Od 20.000 srečk je bilo prodanih 19.737, tako da je ostalo neprodanih samo 233 srečk, a 30 se jih je izgubilo, in sicer številke 1121 do 1140, 5176 do 5180 in 10.756 do 10.760. Pač sijajno! Zato je tudi sijajen denarni učinek. Danes siče se ne moremo s sigurnostjo določiti vsote čistega dobička, ker še ne vemo, koliko dobitkov ne bo dvignjenih, vendar lahko že zdaj trdimo, da bo nesla loterija do 120.000 dinarjev čistega dobička za Poštni dom.

Iz teh števil je razvidno, da so funkcionarji Poštne doma, katerim je bila poverjena izvedba loterije, svojo nalogo odlično izvršili. Predvsem pa je ta krasni uspeh za sluga naših marljivih podeželskih tovarišic in tovarišev: upravnikov, pogodbenih poštarjev, pismonoš in posameznih p. t. t. uslužbencev, saj so z neverjetno požrtvovalnostjo prodali tri četrte vse srečk. Brez njih bi loterija ne uspela, zakaj treba je pomniti, da se je igrala prva poštarska loterija v času najhujše gospodarske krize in silnega pomanjkanja denarja.

Kdor ni imel s stvarjo opravka, si ne more predstavljati, s kakšno idealno vneto so se lotili zadružniki, koj spočetka razprade srečk, kako so že prve tedne začeli nakazovati denar za prodane srečke in naročali nove, kako točno so predlagali račune in obračune ter kako so vohče brezhibno sodelovali. Dežela je bila tista, ki je prva dala upravi Poštne doma pogum in trdno vero v dober izid začetne akcije.

Tako uslužbenici poštne telegrafске stroke. Grafiki so nas že prehiteli z impozantnim domom na koncu Miklošičeve ceste. Poštariji hite ustvariti vse pogoje za zgradbo lastnega doma. In mi učitelji? Dolgo, dolgo vrsto let se že pripravljamo. Začeli smo prvi zbirati sredstva za lastni dom, pa bomo med zadnjimi. Smo dobri gospodarji — za druge

in kulturni delavci — za druge. Sami sebi torej ne znamo gospodariti. Ponosni smo na našo stanovsko organizacijo, stavijo jo za vzgled drugim stanovskim združenjem. In vendar smo gospodarsko tako majhni. Le priznajmo si odkrito. Za druge znamo dobro gospodariti, sebe pa pozablamo. Stanovska organizacija in ostale učiteljske ustanove uživajo gostoljubje tuje strehe. Par učiteljskih generacij že zbira sredstva za lastni dom, in vendar se učitelji-idealisti težko odloči, da bi mislil na se, na svoje drage.

Iz dremavice nas je poklicala s pleme-nito gesto Učiteljska tiskarna z velikodušnim darom zemljišča za dom. Tovariši, temelj imamo, zidajmo! Vsi pogoji so dani. Tudi sredstva za postopno uredničenje stavbnega programa imamo. Kako, kje sredstva, ali je mogoče? Da, tovariši, sredstva. Imamo dovolj sredstev, da takoj pristopimo k realiziranju postopnega zidanja.

Prvi trakt stavbe bo stal okoli milijon dinarjev. Menda blizu 700.000 Din premore zadruga Učiteljski dom. No, in dalje? Pojdimo po poti poštarjev. Okoli 3000 nas je po številu. Vsako zmed nas prevzame 10 srečk loterije po 10 Din. Jih razpeča ali prevzame sam, prosto mu. In 200.000 Din je za dom zbranih. Zadrugarjev šeste zadruga Učiteljski dom tristo. Zadrugi delež znaša 100 Din. Se 1000 zadrugarjev, zavednih tovarišev in tovarišic, ki jim je pri srcu lastni dom, potrebuje zadruga. Nekaj bodo dale še obresti od glavnice, nekaj bo nepričakovanih dohodkov in glavnica nad milijon dinarjev je pripravljena.

Na delo, tovariši in tovarišice, prav vi za naš dom. Ne dopustite, da zopet zadrem-ljemo. Gospodarski svet, kateri se sestane v kratkem, pa naj s svojimi sklepi omogoči, da pristopimo takoj k intenzivnemu delu za naš dom, da nudimo lastne prostore stanovski organizaciji, našim gospodarskim ustanovam in nam samim. Tovariši predsedniki, zborovanja naših društev naj bodo v letu 1932. posvečena zgradbi lastnega doma, kakor je bilo sklenjeno na zadnji skupščini.

Na svojem in v svojem bomo. Na delo, zidajmo!

secu prav dobrih izdelkov 50%, srednje do-brih 34%, slabih 16%. — b) Po preteku 1/4 leta: popolnoma dobrih 41%, dobrih 50%, slabih pa 9%.

Iz tega sledi, da učivo, predelano po delovni metodi, postane učencem takoj last-nina, ki ostane vedno svetla. Delovna me-toda podpira tudi razvoj učenceve inteli-gence in njegovo samodelavnost ter se da zato ta metoda s pridom uporabljati pri po-uku prirodoznanstva tudi na osnovnih šolah. Po Lippertu — K. —

## Splošne vesti.

— Popravek. V tajniško poročilo za sejo izrednega posvetovanja, ki je bilo objavljeno v zadnji števi »Učit. Tovariša«, se je vrnila neljuba pomota, ki jo danes popravljamo.

V šolsko upravnem odseku deluje poleg navedenih tudi tov. Gregorič-Vinko.

Poročilo o časninarskem odseku je razumeti takole: Njegovi člani so: urednik U. T. po položaju in tov. Ribičič, Supančič Drago, Zupančič Jože, Vodetova, ...

— Zahvala. Povodoma 70. obletnice svo-jeja rojstva sem prejel od svojih dragih tovarišev in tovarišic, milih prijateljev ter čislanih znancev toliko iskrenih čestitk in do-kazov simpatij, da mi je nemogoče, zahvaliti se v doglednem času vsakemu posebej. — Dovoljujem si zato tem potom izreči vsem, ki so se me spomnili, svojo najlepšo in naj-vdanejšo zahvalo, zatrjujoč jih svoje globoke vdanosti in neomejne zvestobe do smrti! — Na Dolu, dne 17. januarja 1932. — Anton Gnus.

— Jugoslovnsko lekarsko društvo je na svojem XIII. kongresu v Novem Sadu pretre-salo tudi vprašanje duševne higijene mladine in je v zvezi s tem vprašanjem sprejelo sle-dečo resolucijo: 1. Radi doslednega vzgojite-ljevega stališča bi bilo treba pred otroci iskreno poudarjati, kaj je znanost ugotovila, do kje segajo njene pridobitve in kje so nje-ne meje. — 2. Vzgojo naj se uvaža v sklad med znanostjo in vero v besede pravem po-menu in naj se vedno teži za tem. — 3. Tru-diti se je treba, da se posveti največ pozor-nosti umetniški in estetični vzgoji mladine in da se spravi ta v sklad z resnico in dobro-to. — 4. Otroci naj se osvobodijo nepotrebne učne snovi. — 5. Pri važnih pedagoških refor-mah naj bi se vprašalo za duševno higijeno, ki se bo osnovalo na pubodo tega kongresa. — Jugoslovnsko društvo za duševno higijeno se že snuje. Pripravljalni odbor je izvoljen. Za eventuelne informacije se je obrniti na taj-ništvo Jugoslov. lekarskog društva, Beograd, poštnanski pretinac 310.